

Sygn. akt V C 334/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2014 r.

Sąd Rejonowy w Trzebnicy V Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w M.

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Wójcik

Protokolant: Agnieszka Hasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 września 2014 r. w M.

sprawy z powództwa Z. T.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek sprzeciwu strony pozwanej od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 7 kwietnia 2014 r. w sprawie NC 120/14 ponad kwotę 425,00 zł

I. zasądza od strony pozwanej Powiatu (...) na rzecz powoda Z. T. kwotę 1.275,00 (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt pięć) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 702,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

M., (...)

Sygn. akt V C 334/14

UZASADNIENIE

Powód Z. T., działając przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, w pozwie złożonym w dniu 7 maja 2014 r. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Powiatu (...) reprezentowanego przez Starostę (...) kwoty 1.700,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 3 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 12 listopada 2004 r. Wydział Komunikacji (...) w M. wydał decyzję o rejestracji samochodu marki O. (...)nr rej. (...)i oraz kartę pojazdu (...). W dniu 23 października 2013 r. ten sam Wydział wydał zaświadczenie, z którego wynika, że:

- w dniu 26 lipca 2004 r. powód zapłacił pozwanemu kwotę 500,00 zł za wydanie karty pojazdu dla samochodu marki V. (...) nr rej. (...);
- w dniu 16 listopada 2004 r. powód zapłacił pozwanemu kwotę 500,00 zł za wydanie karty pojazdu dla samochodu marki B. (...) nr rej. (...);
- w dniu 10 sierpnia 2005 r. powód zapłacił pozwanemu kwotę 500,00 zł za wydanie karty pojazdu dla samochodu marki P. (...) nr rej. (...)

Przedmiotowe pojazdy zostały wcześniej przez niego nabyte na terenie Unii Europejskiej. Powód znacznie później dowiedział się, iż rzeczywiste koszty związane z wystawieniem i dostarczeniem karty pojazdu są wielokrotnie niższe niż pobierana opłata, a praktyka nakładania takich opłat jest niezgodna z obowiązującym w Polsce od dnia 1 maja 2004 r. prawem Wspólnot Europejskich. Pismem z dnia 20 listopada 2013 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty 1.700,00 zł tytułem zwrotu nadpłaconej części pobranej opłaty. Strona pozwana nie zapłaciła żądanej kwoty.

Celem potwierdzenia zasadności powództwa przytoczył argumenty przemawiające za dopuszczalnością drogi sądowej. Wskazał również, iż w procesie o zwrot nienależnego świadczenia spełnionego na podstawie aktu prawnego uznanego za niezgodny z prawem Wspólnot Europejskich legitymowanym biernie jest podmiot na rzecz którego nastąpiło spełnienie świadczenia, czyli powiat, gdyż opłata za kartę pojazdu jest daniną publicznoprawną stanowiącą dochód powiatu.

Ponadto podkreślił, iż z momentem przystąpienia do Unii Europejskiej prawo wspólnotowe stało się częścią krajowego porządku prawnego. Jego normy obowiązują bezpośrednio i bezwarunkowo. Jedną z cech prawa wspólnotowego jest ich bezpośredni skutek, co oznacza, że mogą być one samodzielnym źródłem obowiązków lub praw dla jednostki. Przesłankami bezpośredniej skuteczności jest ich jasność (brak miejsca na interpretację), precyzyjność (określa zakres stosowania przepisu), bezwarunkowość (brak warunków do stosowania) oraz zupełność (musi być samowystarczająca). Bezpośrednie stosowanie oznacza, iż organy państw członkowskich są zobligowane do ich stosowania bez pośrednictwa, używania innych aktów prawa wewnętrznego. Jednocześnie przytoczył postanowienie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 grudnia 2007 r. wydane w trybie orzeczenia prejudycjalnego w sprawie C – 134/07 (P. K. v Gmina J.). Podkreślił, iż w doktrynie i orzecznictwie orzeczenia interpretacyjne ETS wywołują skutki *ex tunc*, a zatem sady państw członkowskich są zobowiązane stosować przepis prawa Wspólnot Europejskich w znaczeniu ustalonym przez ETS także do stanów faktycznych powstałych przed jego ogłoszeniem (odnośnie RP od dnia członkostwa w UE).

Jako podstawę prawną roszczenia wskazał przepisy kodeksu cywilnego o bezpodstawnym wzbogaceniu (ściślej o nienależnym świadczeniu). W ocenie powoda uiszczona przez niego opłata za wydanie karty pojazdu w kwocie 500,00 zł powinna zostać zakwalifikowana w zakresie nadwyżki ponad 75,00 zł (aktualnie przewidziana opłata za kartę pojazdu oraz wtórnik karty pojazdu) jako świadczenie nienależne (art. 410 § 2 k.c.). Podstawa przedmiotowego świadczenia mimo, iż obowiązywała według prawa krajowego w chwili jego spełnienia, pozostawała w sprzeczności z art. 90 TWE, a zatem – jego zdaniem pobrana po dniu 1 maja 2004 r. jest świadczeniem nienależnym, a organ który ją pobrał jest obowiązany do jej zwrotu. Jednocześnie podniósł, iż strona pozwana powinna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu nadwyżki ponad kwotę 75,00 zł w sytuacji, gdy pobierana opłata przewyższała faktyczne koszty wydania karty bądź jej wtórnik. Nadto strona pozwana jako organ administracji, a zatem podmiot profesjonalny, przy wykonywaniu swoich zadań nie może pomijać stosowania przepisów i zasad obowiązujących we Wspólnocie Europejskiej. Z chwilą przystąpienia Polski do UE porządek prawny Wspólnoty stał się krajowym porządkiem prawnym, który winien być stosowany bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z normami państwowymi.

W zakresie odsetek wskazał, iż żąda ich zapłaty od dnia 3 grudnia 2013 r., tj. od dnia następnego po upływie siedmiodniowego terminu wyznaczonego stronie pozwanej w wezwaniu do zapłaty z dnia 20 listopada 2013 r., które zostało doręczone 25 listopada 2013 r. - do dnia zapłaty.

W dniu 7 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Trzebnicy V Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w M. wydał w niniejszej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt V NC 120/14).

W dniu 7 maja 2014 r. strona pozwana złożyła sprzeciw od tego nakazu zapłaty, zaskarżając go częściowo ponad kwotę 425,00 zł i podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. Jednocześnie wniosła o oddalenie powództwa ponad kwotę 425,00 zł i o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że powód nabył i zarejestrował samochody marki V. (...) nr rej. (...) nr rej. (...) i P. (...) nr rej. (...) w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, w związku z czym roszczenie powoda o zapłatę w zakresie wydania kart pojazdu uległo przedawnieniu, z uwagi na upływ trzyletniego terminu.

W odpowiedzi na sprzeciw powód powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 25 listopada 2011 r. III CZP 67/11, w której uznano, że roszczenie przedsiębiorcy o zwrot nienależnie pobranej przedmiotowej opłaty nie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c. Jednocześnie powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód po dniu 1 maja 2004 r. nabył za granicą na terenie Unii Europejskiej, w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, następujące samochody:

1. V. (...) nr rej. (...)
2. B. (...) nr rej. (...);
3. P. (...) nr rej. (...)

Za wydanie kart pojazdów przy pierwszej rejestracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powód na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, uiścił na rzecz Powiatu (...) opłatę w wysokości po 500 zł za każdą wydaną kartę pojazdu, a więc łącznie 1.500,00 zł.

Pismem z dnia 20 listopada 2014 r., doręczonym w dniu 25 listopada 2013 r., powód wezwał pozwany Powiat do zapłaty w terminie 7 dni m.in. kwoty 1.250,00 zł tytułem zwrotu nadpłaconej części opłaty z tytułu wydania kart pojazdu dla wyżej wymienionych samochodów.

(okoliczności bezsporne,

a ponadto dowody: decyzja Starosty (...) z 12.11.204 r. k.6;

zaświadczenie Starosty (...) z 23.10.2013 r. k. 7;

pokwitowanie zapłaty z 08.07.2004 r. k. 19;

dokument potwierdzający zapłatę akcyzy z 07.08.2004r. k. 20;

tłumaczenie zamówienia pojazdu k. 21;

dokument potwierdzający zapłatę akcyzy - B.. k. 22;

dokument potwierdzający zapłatę akcyzy z 19.07.2005r. k. 23;

przesądowe wezwanie do zapłaty z 20.11.2013 r. z dowodem

doręczenia k., 89)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w całości zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu stan faktyczny nie był pomiędzy stronami sporny. Spór dotyczył zagadnienia prawnego w zakresie zgłoszonego zarzutu przedawnienia roszczenia powoda.

Na wstępie wskazać należy, że w postępowaniu upominawczym zgodnie z art. 505 §1 i 2 k.p.c. w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc w zaskarżonej części, a przewodniczący wyznacza rozprawę i zarządza doręczenie powodowi sprzeciwu razem z wezwaniem na rozprawę.

Żądanie powoda dotyczące zwrotu nienależnie pobranej opłaty za kartę pojazdu oparte jest na treści art. 410 § 2 k.c. zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Przepis § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, pozostający w sprzeczności z prawem wspólnotowym tj. art. 90 TWE, przestał obowiązywać z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, a więc z dniem 1 maja 2004r. Powód uiszczył sporne kwoty za wydanie kart pojazdu po dniu 1 maja 2004 r., a więc w chwili spełnienia świadczenia nie istniała w polskim porządku prawnym podstawa do jego spełnienia. W tej sytuacji powód zobowiązany był do uiszczenia za jedną kartę kwoty 75,00 zł, która wynika z aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, a w poprzednim uregulowaniu była przewidziana za wydanie wtórnika karty. Zgodnie bowiem z delegacją ustawową zawartą w art. 77 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym dotycząca wydania rozporządzenia określającego wysokość tej opłaty, powinna ona odpowiadać wysokości kosztów związanych z drukiem i dystrybucją karty pojazdów.

Wobec powyższego należy wskazać, iż uiszczona przez powoda na rzecz strony pozwanej kwota 1.500,00 zł w zakresie jakim przekracza należną opłatę za wydanie pojedynczej karty pojazdu tj. 75,00 zł stanowi świadczenie nienależne z uwagi na brak podstawy świadczenia.

W świetle powyższego, rozważenia wymagał zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń powoda.

Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu nie przewidują szczególnej regulacji w zakresie przedawnienia roszczeń, dlatego do bezpodstawnego wzbogacenia odnoszą się ogólne terminy przedawnienia (art. 117 i następane k.c.). Wprawdzie w literaturze podkreślono, że ze względu na swą naturę prawną roszczenie kondykcyjne nie powinno być traktowane jako funkcjonalnie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, niemniej w judykaturze utrwalił się już pogląd przeciwny. W wyroku z dnia 16 lipca 2003 r., V CK 24/02, LEX 82438) wyjaśniono, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, z którym występuje przedsiębiorca podlega trzyletniemu przedawnieniu przewidzianemu w art. 118 k.c., jeżeli powstaje ono w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą.

Pojęcie roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zostało dotychczas zdefiniowane i każdorazowo podlega ocenie Sądu w okolicznościach danej sprawy. O związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda winny decydować okoliczności istniejące w chwili powstania roszczenia. Oczywiście jest, że roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej mogą wynikać z różnych zdarzeń prawnych i nie muszą być związane z stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy. Nie oznacza to jednak, że każde działanie osoby prowadzącej działalność gospodarczą i podobnie, każde roszczenie dochodzone przez ten podmiot, należy

kwalifikować jako pozostające w związku z prowadzoną przez niego działalnością. Należy bowiem odróżnić roszczenia związane z działalnością gospodarczą oraz związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, które obejmuje także czynności niepolegające na prowadzeniu działalności gospodarczej. Niewątpliwie działalność powoda polegająca na sprowadzaniu do Polski pojazdów z zagranicy ewidentnie miała charakter gospodarczy. Jednakże obowiązek uiszczenia opłat za wydanie kart pojazdu nie miał żadnego związku ze statusem podmiotu występującego o wydanie kart, a w szczególności z tym, czy podmiot ten prowadził działalność gospodarczą. Dla powstania i wysokości tego obowiązku nie miało też znaczenia przeznaczenie pojazdów, dla których wydawano karty. Obowiązek uiszczenia opłaty powstawał w sprawie administracyjnej dotyczącej zarejestrowania pojazdu i istniał w relacji między powodem a organem administracyjnym. W efekcie tego roszczenie powoda o zwrot nienależnie pobranych opłat miało związek z uprzednią relacją publicznoprawną łączącą strony występujące w rozpoznawanej sprawie, a nie było pochodną stosunku prawnego, który by powstał w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Reasumując, roszczenie powoda skierowane przeciwko pozwanemu Powiatowi nie wynika ze stosunku prawnego, który powstał w ramach działalności gospodarczej powoda, nie jest zatem związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 25 listopada 2011 r., III CZP 67/11, LEX 1164991). W związku z tym przedawnia się ono na podstawie art. 118 k.c. z upływem terminu dziesięcioletniego, który liczony jest od dnia spełnienia nienależnego świadczenia (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 37/2010, LEX 578583).

Skoro powód spełnił świadczenia w dniach: 26 lipca 2004 r., 16 listopada 2004 r. i 10 sierpnia 2005 r., a pozew w niniejszej sprawie został złożony w dniu 7 maja 2014 r., należało uznać że dziesięcioletni termin przedawnienia nie upłynął w stosunku do żadnego z roszczeń, a co za tym idzie zarzut pozwanego jako chybiony nie mógł odnieść skutku.

Z tego względu orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

Jako datę wymagalności odsetek za opóźnienie Sąd uznał datę wskazaną w pozwie, mając na względzie przepis art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Natomiast art. 455 k.c. stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W niniejszej sprawie powód pismem z dnia 20 listopada 2013 r. wezwał stronę pozwaną do spełnienia świadczenia zakreślając siedmiodniowy termin. Powyższe wezwanie zostało odebrane w dniu 25 listopada 2013 r. Zatem strona pozwana pozostawała w opóźnieniu od dnia 3 grudnia 2013 r. i taką też datę wskazał powód.

Orzeczenie o kosztach procesu w pkt II orzeczenia Sąd oparł o art. 98 k.p.c. Wynagrodzenie pełnomocnika strony zostało ustalone w oparciu o § 2 i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. z 2013 r. Dz. U. poz. 490 z późn. zm.).

Wobec powyższego Sąd obciążył stronę pozwaną kosztami sądowymi poniesionymi przez powoda – w szczególności opłatą sądową w wysokości 85,00 złotych, kosztami zastępstwa procesowego w wysokości 600,00 zł i opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

M., (...)